НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Навчально-науковий інститут стоматології
Кафедра внутрішньої медицини інституту стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця
з науково-педагогічної та навчальної роботи,
доктор медичних наук, професор

_____ Ольга ВЛАСЕНКО
«27» 04 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЗ: ВОЄННО-ПОЛЬОВА ТЕРАПІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітня програма: ОПП «Медицина»

2026 – 2027 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «ПОЗ: Воєнно-польова терапія»
для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

РОЗРОБНИКИ:
колектив співробітників Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця кафедр:
- внутрішньої медицини інституту стоматології (зав. кафедри – проф. Кондратюк В.Є.);

Схвалено на засіданні кафедри внутрішньої медицини інституту
стоматології НМУ імені О.О. Богомольця
протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри
д.мед.н., професор Віталій КОНДРАТЮК

Схвалено на засіданні циклової методичної комісії з терапевтичних
дисциплін НМУ імені О.О. Богомольця

Протокол № 1 від 27 серпня 2026 року

Голова ЦМК
з терапевтичних дисциплін
д.мед.н., професор Олег ЯРЕМЕНКО

Перезатверджено:

на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)
на 20___/20___ н.р. _____ _____ «___»_____20___р Протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 2</td><td>Галузь знань
22 Охорона здоров’я</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="5">Спеціальність
222 Медицина</td><td>Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання
_____
(назва)</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість кредитів/годин –2/60</td><td>9-10-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="12">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 30
самостійної роботи студента – 30</td><td rowspan="12">Освітній рівень
Другий (магістерський)</td><td>- год</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>30 год</td></tr>
<tr><td>Лабораторні</td></tr>
<tr><td>- год</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>30 год, з них</td></tr>
<tr><td>Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td>1 год</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Етапний контроль</td></tr>
</table>

1. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

Мета. Формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я, сфера застосування яких визначена принципами організації та надання терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння змісту професійної діяльності та відповідальності за неї.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей для всіх членів суспільства та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

ФК 1.Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.

ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК 11. Здатність розв’язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 24. Здатність і готовність дотримуватись етичних принципів при роботі з пацієнтами.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук на рівні, достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров’я.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб’єктивних і об’єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики,

дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я.

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Результати навчання:

знати:

- Основні принципи організації терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час
- Організацію та принципи проведення лікувально-евакуаційних заходів
- Медичне сортування уражених на етапах надання першої лікарської, кваліфікованої та спеціалізованої терапевтичної допомоги
- Провідні клінічні синдроми при гострій променевій хворобі, отруєннях, синдромі тривалого роздавлювання, станах/захворюваннях, що викликані дією термічних факторів, захворюваннях внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф і аварій мирного часу
- Диференційно-діагностичні критерії ступенів тяжкості гострої променевої хвороби та надавати медичну допомогу на етапах медичної евакуації
- Медичну допомогу на етапах медичної евакуації при атипових формах гострої променевої хвороби

- Диференціальну діагностику при отруєннях найбільш поширеними бойовими, промисловими, побутовими та біологічними токсичними речовинами на підставі їх клінічних проявів та визначати обсяги медичної допомоги
- Етапне лікування уражених отруйними речовинами у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час
- Організацію невідкладної терапевтичної допомоги при гострих отруєннях на етапах медичної евакуації
- Діагностику і надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації при станах/захворюваннях, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду) та невідкладних станах, синдромі тривалого роздавлювання
- Діагностику і лікування захворювань внутрішніх органів у поранених на етапах медичної евакуації та у травмованих в умовах катастроф і аварій мирного часу
- Діагностику та надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах на етапах медичної евакуації
- Діагностику і надання допомоги та профілактику при бойовій психічній травмі
- Профілактику гострої променевої хвороби, гострих отруєнь, станів/захворювань, які викликані дією на організм термічних факторів, захворювань внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф і аварій мирного часу
- Первинну та вторинну профілактику, прогноз постраждалого/потерпілого/хворого з гострою променевою хворобою, гострих отруєннях, станах/захворюваннях, які викликані дією на організм термічних факторів, захворюваннях внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф і аварій мирного часу
- Медичну документацію, в тому числі електронні форми
- Етичні принципи при роботі з пацієнтами.

вміти:

- Застосовувати основні принципи організації терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час
- Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуацій та бойових дій, в т.ч. у польових умовах
- Визначати провідний клінічний синдром при гострій променевій хворобі, отруєннях, синдромі тривалого роздавлювання, станах/захворюваннях, що викликані дією термічних факторів, захворюваннях внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф і аварій мирного часу
- Проводити медичне сортування уражених на етапах надання першої лікарської, кваліфікованої та спеціалізованої терапевтичної допомоги
- Визначати диференційно-діагностичні критерії ступенів тяжкості гострої променевої хвороби та надавати медичну допомогу на етапах медичної евакуації
- Надавати медичну допомогу на етапах медичної евакуації при атипових формах гострої променевої хвороби
- Проводити диференціальну діагностику при отруєннях найбільш поширеними бойовими, промисловими, побутовими та біологічними токсичними речовинами на підставі їх клінічних проявів та визначати обсяги медичної допомоги
- Діагностувати та проводити етапне лікування уражених отруйними речовинами у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час
- Проводити організацію невідкладної терапевтичної допомоги при гострих отруєннях на етапах медичної евакуації
- Діагностувати і надавати медичну допомогу на етапах медичної евакуації при станах/захворюваннях, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду) та невідкладних станах, синдромі тривалого роздавлювання

- Діагностувати та проводити лікування захворювань внутрішніх органів у поранених на етапах медичної евакуації та у травмованих в умовах катастроф і аварій мирного часу
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах на етапах медичної евакуації
- Діагностувати, надавати допомогу та проводити профілактику при бойовій психічній травмі
- Проводити профілактику гострої променевої хвороби, гострих отруєнь, станів/захворювань, які викликані дією на організм термічних факторів, синдрому тривалого роздавлювання, захворювань внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф і аварій мирного часу
- Виконувати медичні маніпуляції
- Вести медичну документацію, в тому числі електронні форми
- Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами.

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль та диференційований залік є контрольними заходами, які проводяться в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця (далі НМУ) для визначення відповідності рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне корегування освітнього процесу за відповідними напрямами підготовки та спеціальностями НМУ.

За кожний етап заняття і елемент поточного контролю студент отримує традиційну оцінку «5-4-3-2», із яких викладач формує середню арифметичну оцінку за заняття, яка конвертується у бали згідно шкали (розподілу), що передбачена робочою навчальною програмою. У випадку, якщо під час

формування середньої арифметичної традиційної оцінки за заняття студент отримує «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів.

Результати контролю рівня знань, кожної складової заняття, зокрема, тестів оцінюють згідно даної шкали:

59 % та менше правильних відповідей - оцінка «2»

60-74% правильних відповідей - оцінка «3»

75-89% правильних відповідей - оцінка «4»

90-100%) правильних відповідей - оцінка «5».

Критерії оцінювання:

Оцінка «5» ставиться, якщо студент:

1. виконав роботу без помилок і недоліків;

2. допустив не більше одного недоліку.

Оцінка «4» ставиться, якщо студент виконав роботу повністю, але допустив в ній:

1. не більше однієї негрубої помилки і одного недоліку;

2. не більше двох недоліків.

Оцінка «3» ставиться, якщо студент правильно виконав не менше половини роботи або допустив:

1. не більше двох грубих помилок або не більше однієї грубої і однієї негрубої помилки і одного недоліку;

2. не більше двох-трьох негрубих помилок або однієї негрубої помилки і трьох недоліків;

3. за відсутності помилок, але за наявності чотирьох-п’яти недоліків.

Оцінка «2» ставиться, якщо студент:

1. допустив число помилок (недоліків), які перевищують критерії, при яких може бути виставлена оцінка «3».

2. якщо правильно виконав менше половини завдань;

3. не приступив до виконання завдань;

4. правильно виконав не більше 10% всіх завдань.

Кінцевий контроль проводять у формі диференційованого заліку. Оцінка результатів складання диференційованого заліку здійснюється за 200-бальною системою контролю знань, прийнятою в університеті та національною шкалою і відображаються у відповідних відомостях.

3. Програма навчальної дисципліни Підготовка офіцерів запасу: Воєнно-польова терапія

60 годин/2 кредита (лекцій – 0, практичних занять – 30 год, СРС – 30 год)

Тема 1. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час

Загальні питання організації терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях у мирний час. Характеристика сучасної бойової терапевтичної патології. Структура і характер санітарних втрат терапевтичного профілю. Принципи медичного сортування хворих та уражених терапевтичного профілю. Види та обсяг медичної допомоги ураженим і хворим терапевтичного профілю на етапах медичної евакуації.

Тема 2. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми променевої хвороби

Види іонізуючих випромінювань, одиниці виміру і дозиметрії. Основні ланки біологічної дії іонізуючих випромінювань та патогенезу основних клінічних форм радіаційних уражень. Клініка та діагностика різних форм гострої променевої хвороби. Особливості радіаційних уражень мирного часу. Класифікація кістково-мозкової форми гострої променевої хвороби. Особливості клінічної картини в різні періоди захворювання. Диференційно-діагностичні критерії ступенів тяжкості захворювання. Визначення станів, що загрожують життю, в різні періоди хвороби. Принципи патогенетичного лікування гострої променевої хвороби з урахуванням провідних проявів захворювання. Обсяг медичної

допомоги на етапах медичної евакуації. Клініка, діагностика кишкової, токсемічної, церебральної форми гострої променевої хвороби. Особливості радіаційних уражень мирного часу.

Атипові форми гострої променевої хвороби. Особливості клініки гострої променевої хвороби при зовнішньому нерівномірному опроміненні, комбінованих радіаційних ураженнях, внутрішньому опроміненні, поєднаному опроміненні, нейтронних ураженнях і тривалому опроміненні невеликими дозами. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.

Тема 3. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика та етапне лікування. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду)

Класифікація патологічних змін внутрішніх органів у поранених. Загальні синдроми вогнепальної рани. Захворювання внутрішніх органів у поранених. Лікування захворювань внутрішніх органів у поранених на етапах медичної евакуації. Профілактика.

Синдром тривалого роздавлювання. Визначення. Патогенез, класифікація, клінічні прояви. Обсяг допомоги на етапах медичної евакуації.

Поняття про перегрівання, переохолодження. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії термічних факторів. Особливості клінічного перебігу і діагностики. Профілактика та етапне лікування.

Опікова хвороба. Визначення, патогенез та класифікація. Основні клінічні прояви та ускладнення. Діагностика. Етапне лікування хворих на опікову хворобу. Особливості лікування опікового шоку.

Тема 4. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час

Класифікація і характеристика уражень отруйними речовинами. Механізми токсичної дії. Клінічні прояви при застосуванні бойових отруйних речовин, а також при аваріях на промислових об’єктах та побутових отруєннях. Діагностика гострих отруєнь. Надання невідкладної медичної допомоги, лікування на етапах медичної допомоги, антидотна терапія.

Тема 5. Невідкладні стани та надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю, на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма та її наслідки

Невідкладні стани (гостра серцева недостатність, коми, непритомність, гостра дихальна недостатність, порушення водно-електролітного обміну та ін.). Термінальні стани. Надання невідкладної допомоги на етапах медичної евакуації.

Бойова психічна травма та її наслідки.

Поняття про гостру реакцію на бойовий стрес та посттравматичний стресовий розлад. Особливості клініки, діагностика. Невідкладна допомога при кризових станах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		Л	П	Лаб.	Інд.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час	12		6			6
Тема 2. Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми променевої хвороби	12		6			6
Тема 3. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду)	12		6			6
Тема 4. Ураження	12		6			6

отруйними речовинами у воєнний та мирний час						
Тема 5. Невідкладні стани та надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю, на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма та її наслідки	12		6		1	5
Усього годин	60		30		1	29
					30	

0. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість год
1.	-	-
2.		

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год
1.	-	-
2.		

7. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час	6
2.	Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Гостра променева хвороба. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми променевої хвороби	6

3.	Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика та етапне лікування. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду)	6
4.	Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час	6
5.	Невідкладні стани та надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю, на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма та її наслідки	6
Разом		**30**

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год
1.	-	-
2.		

9. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	● Підготовка до практичного заняття за темою №1 «Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях в мирний час» ● Опанування методикою сортування уражених на етапах медичної евакуації.	6
0.	● Підготовка до практичного заняття за темою №2 «Радіаційні ураження. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної	6

	евакуації. Гостра променева хвороба. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми променевої хвороби» ● Опанування методикою сортування уражених радіаційним випромінюванням на етапах медичної евакуації ● Удосконалення навичок трактування клінічного аналізу крові, мієлограми за темою заняття.	
0.	● Підготовка до практичного заняття за темою №3 «Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Захворювання, що викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду)» ● Удосконалення навичок трактування біохімічного дослідження крові (креатинін, загальний білок, білкові фракції, трансамінази, білірубін, електроліти) та кислотно-основного стану за темою заняття.	6
0.	● Підготовка до практичного заняття за темою №4 «Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час» ● Опанування методикою надання допомоги ураженим отруйними речовинами.	6
0.	● Підготовка до практичного заняття за темою №5 «Невідкладні стани та надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю, на етапах медичної евакуації. Бойова психічна травма та її наслідки» ● Удосконалення навичок трактування даних газового складу крові за темою заняття	5

	● Опанування методикою медичної допомоги хворому з гострою реакцією на стрес.	
1.	Індивідуальна робота	1
Разом		**30**

10. Індивідуальні завдання

- Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр
- Доповідь реферату на практичному занятті
- Доповідь історії хвороби хворого на практичному занятті
- Написання тез, статей

11. Методи навчання

За джерелами знань: словесні (пояснення, лекція, бесіда, навчальна дискусія, розповідь); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), робота з книгою.

За логікою викладу навчального матеріалу: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний і традуктивний методи.

За рівнем пізнавальної активності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладу.

Інтерактивні: рольова гра, робота у малих групах (команді), кейс-метод, творчі завдання, використання навчальних інтерактивних відеокурсів, відвідування лікарських конференцій, консиліумів, «мозковий штурм», «дискусія».

Дистанційні методи навчання з використанням сучасних освітніх платформ та освітніх ресурсів (LIKAR.nmu, Zoom, Skype, Classroom тощо).

12. Методи та форми контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання

Методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практичний контроль,

самоконтроль.

Регламент оцінювання поточного і кінцевого контролю з дисципліни (розроблений згідно Положення «Про порядок оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О. Богомольця» від 05.09.2019 р.)

При організації навчання за кредитно-трансферною системою навчання використовується сесійно-модульний контроль, який передбачає наступні види контролю. Система оцінювання знань студентів включає поточний та підсумковий контроль знань.

Вихідний контроль знань передбачає визначення початкового рівня знань студентів з суміжних дисциплін, який необхідний для опанування дисципліни, яку вивчає студент. Результати вихідного контролю знань не враховують у поточному навчанні студента, оскільки вони мають тільки ознайомчий характер для викладача.

Поточний контроль передбачає 100% опитування студентів групи на практичному занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач, опису препаратів, тощо. Кожна тема заняття передбачає також проведення контролю практичних навичок.

За кожний етап заняття і елемент поточного контролю студент отримує традиційну оцінку «5-4-3-2», із яких викладач формує середню арифметичну оцінку за заняття, яка конвертується у бали згідно шкали (розподілу), що передбачена робочою навчальною програмою, яка була складена і затверджена до початку вивчення дисципліни. У випадку, якщо студент отримує «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів.

Студент має право покращити свої знання і навички з теми, за яку отримав загальну оцінку «2» і відповідно 0 балів, впродовж наступного навчального заняття, під час поточного контролю, за регламентом кафедри, без отримання балів.

Студенти мають право ознайомитися із перевіреною викладачем письмовою роботою і у разі незгоди апелювати до помічника завідуючого з навчальної роботи на кафедрі або до завідувача кафедри.

Оцінюванню також підлягають:

Письмові навчальні роботи, написання яких передбачено навчальною програмою з дисципліни та навчальні теми, які винесені як самостійна робота в позааудиторний час.

Кафедра нараховує також додаткові бали за участь та отримання призових місць у всеукраїнських та інших олімпіадах з навчальної дисципліни.

Після проведення заняття викладач оголошує студентам їхню середню оцінку.

Поточний контроль складають усі бали, які студент накопичив під час усіх аудиторних занять. На індивідуальну роботу відводяться бали з поточного контролю за рішенням кафедри.

Максимальна кількість балів за поточне навчання складає 200 балів.

Пропущений матеріал з практичних занять студент опрацьовує самостійно без нарахування балів відповідно до Положення «Про порядок оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О.Богомольця». Відповідно за поточний контроль не встановлюється мінімальний бал допуску до кінцевого контролю з дисципліни.

Порядок розрахунку балів з дисципліни

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за багатобальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Кількість балів, що відповідає оцінці «5» вираховується шляхом ділення максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність, а

саме 200 на кількість практичних занять. Для розрахунку оцінки «3» вираховується кількість балів, що становить 60% від максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота*		Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали	
Т1-Т5		Максимум 200 балів
5	40	
4	32	
3	24	
2	0	

Примітка. * - 50% балів відводиться за СРС (за кожною темою)

Підсумковий бал за поточну діяльність визначається як арифметична сума балів за кожне заняття.

Завідувач кафедри постійно проводить моніторинг поточного навчання студентів з дисципліни, особливо звертаючи увагу на студентів групи ризику (значна кількість «нб», незадовільних оцінок). На методичних нарадах кафедри обговорюють результати поточного навчання студентів. Для студентів групи ризику за бажанням пропонується вчасно, заздалегідь до кінцевого контролю або після останнього, можливість надання поглибленого вивчення, відповідно до порядку надання освітніх послуг в Університеті.

Кінцевий контроль

Кінцевий контроль передбачає визначення рівня сформованих знань і навичок, який проводять по завершенню вивчення дисципліни. Кінцевий контроль проводять у формі диференційованого заліку.

До кінцевого контролю з дисципліни допускаються студенти при умові відвідування не менше 75% навчальних аудиторних занять (практичні заняття) із всією накопиченою сумою балів впродовж вивчення дисципліни.

У випадку, якщо студент відвідав менше, ніж 75% (пропустив більше 25% занять, відповідно - більше 1 заняття) практичних занять, то він вважається таким, який не виконав навчальну програму і навчальний план з дисципліни, а, отже, має повторно вивчити дисципліну.

Навчальні заняття, які були пропущені студентом з будь-якої причини, в тому числі і з приводу хвороби, опановуються ним самостійно в позааудиторний час за регламентом кафедри (шляхом написання конспекту навчальної теми, фрагменту історії хвороби, дистанційної форми навчання, консультації, демонстрація практичних навичок, тощо).

Конспект пропущеної теми студент демонструє викладачу групи під час наступного навчального заняття або після початку відвідувань навчальних занять, і викладач групи за фактом наявності конспекту робить позначку у вигляді літери «К» в журналі відвідування та успішності студентів в графі пропущеної теми, без виставлення оцінки. Наявність конспекту пропущеного заняття є підтвердженням виконання студентом навчальної програми.

Конспект пропущеного навчального заняття завірений підписом і датований викладач повертає студенту. Викладач кафедри веде Реєстр зарахованих конспектів за пропущені заняття за формою, який є додатком до академічного журналу та показує динаміку опанування студентами пропущених навчальних тем. Такий Реєстр підлягає щотижневому контролю завідувачем кафедри.

Кафедра не встановлює окремого графіка із зазначенням годин для приймання конспектів пропущених навчальних занять.

Диференційований залік - це форма кінцевого контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни на підставі результатів поточного навчання, виконання індивідуальних і контрольних заходів. При виставленні оцінки за дисципліну враховують накопичену студентом кількість балів за поточне навчання (максимальна кількість балів 200).

Зарахування дисципліни студенту проводять диференційовано відповідно до загальної кількості накопичених ним балів, яка має бути не меншою, ніж мінімально необхідна, і відповідає мінімальному значенню оцінки Е, а отже, складає 111 балів.

При виставленні диференційованого заліку з дисципліни студенту надається право перескладання незадовільних оцінок в термін не пізніше, ніж за три дні (циклова система - за день) до проведення кінцевого контролю з метою накопичення мінімальної кількості балів для зарахування дисципліни.

Диференційований залік у вигляді окремого заняття кафедра не проводить.

При виставленні диференційованого заліку з дисципліни студенту надається право перескладання незадовільних оцінок в термін не пізніше, ніж за день до проведения кінцевого контролю з метою накопичення мінімальної кількості балів для зарахування дисципліни.

Оцінка результатів складання диференційованого заліку здійснюється за 200-бальною системою контролю знань, прийнятою в університеті та національною шкалою і відображається у відповідних відомостях.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
відмінно	170-200	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
добре	155-169	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	140-154	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
задовільно	125-139	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)

	111-124	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
незадовільно	60-120	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-59	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

13. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчальні посібники
2. Плани практичних занять
3. Завдання для самостійної роботи
4. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів, для викладача
5. Відеофільми
6. Стандартизовані результати інструментальних методів досліджень
7. Муляжі, фантоми тощо
8. Симулятори, електронні довідники, комп’ютери з відповідним інформаційним забезпеченням
9. Робочі зошити за темами практичних занять
10. Тестові питання, ситуаційні задачі, тестові завдання формату А для поточного контролю знань і вмінь студентів.

14. Рекомендована література

Базова

1. Військово-польова терапія : підручник / за ред. Г.В. Осьодло. Вид. друге, відкорегов. та допов. Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2022. 646 с.
2. Підготовка офіцерів запасу. Військово-польова терапія. Частина 1: навчальний посібник / Укладачі: О.О. Куцин, Я.В. Лазур, Н.Е. Непійпова. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2025. 172 с. ISBN 978-617-8576-24-0
3. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.03.2022 № 506

«Методичні рекомендації щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії фосфорних боєприпасів».

4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.03.2022 № 402 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо медичної допомоги постраждалим з опіками на етапах евакуації».

5. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів «Кваліфікована та спеціалізована терапевтична допомога ураженим та хворим під час бойових дій та в екстремальних умовах мирного часу». Рішко М. В., Куцин О. О., Прилипко Л. Б. та ін. – 2025. – с. 82.

6. Standard First Aid, CPR, and AED. American Academy of Orthopaedic Surgeons (AAOS) / Jones and Bartlett Publishers, Inc, 2026. – 156 p.

Допоміжна

1. Військова терапія : навчальний посібник до практичних занять з внутрішньої медицини для студентів 5 курсу медичних факультетів : у 2-х ч. Ч. 1 / В. А. Візір, О. В. Деміденко, А. С. Садомов [та ін.]. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 272 с.

2. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі за ред. В.С. Тарасюка - К.: Медицина, 2021. – 504 с.

3. Долікарська медична допомога: Навчальний посібник / Укладачі: Ляшевич А.М., Лупаїна І.С., Гарлінська А.М., Левчук Л.І. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. – 224 с.

4. Emergency Care and Transportation of the Sick and Injured with Navigate Essentials Access. American Academy of Orthopaedic Surgeons (AAOS) / Jones and Bartlett Publishers, Inc, 2026. – 1672 p.

5. Екстрена та невідкладна медицина. Перша долікарська та лікарська допомога: підручник / Г. І. Слободяник. 2-ге вид. Київ, 2021. 168 с.

6. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. — 5-е видання. – ВСВ «Медицина», 2023. – 560 с.

7. Рекомендації Tactical Combat Casualty Care (Combat Medic Course, Combat Life Saver Course), 2026. Інтернет-доступ: https://tccc.org.ua/

8. England NHS. Clinical guidelines for major incidents and mass casualty events. Version 2 September, 2020.

9. Lubkowski P, Krygier J, Sondej T, et al. Decision Support System Proposal for Medical Evacuations in Military Operations. Sensors (Basel). 2023;23(11):5144. doi:10.3390/s23115144.

10. Butler WJ, Smith JE, Tadlock MD, et al. Initial Assessment and Resuscitation of the Battlefield Casualty—an Overview. Curr Trauma Rep. 2020;6:194–206. https://doi.org/10.1007/s40719-020-00200-y

11. Liu GD, Wang N, Wang HM, et al. Military medical research on internal diseases in modern warfare: new concepts, demands, challenges, and opportunities. Mil Med Res. 2021;8(1):20. doi:10.1186/s40779-021-00313-8.

12. Allied joint doctrine for medical support / NATO standard AJP-4.10 // With UK National elements. – 2020. – Edition B, Version 1 https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/922182/doctrine_nato_med_s pt_ajp_4_10.pdf

15. Інформаційні ресурси

1. https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi
2. https://www.cdc.gov/nceh/radiation/emergencies/contamination.htm
3. https://www.youtube.com/watch?v=sDcU-WUFw4k
4. https://www.ted.com/talks/daniel_kraft_invents_a_better_way_to_harvest_bone_marrow#t-145359
5. https://www.youtube.com/watch?v=svTQ-zJHY9M
6. https://www.dailymotion.com/video/x2s3495
7. https://www.facebook.com/Ukrmilitarymedic
8. https://www.youtube.com/watch?v=2Qr2R8lyzWE